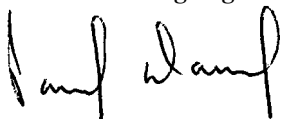

Austatud lugeja

Juridica on alates 1993. aastast ilmunud kui Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ajakiri. Juridica on olnud heaks ühenduslüliks Eesti juristkonna ja õigusteaduskonna vahel, sest probleemid, millest kirjutatakse ja mida loetakse, on ühised; ka suur osa Eesti juristidest on õigusteaduskonna vilistlased ja nii on tunnetatav pidev side koduteaduskonnaga. Omalt poolt oleme püüdnud käsitleda eelkõige neid probleeme, mis praktikas olulised on ning mille teoreetiline mõtestamine peaks kaasa aitama õiguskorra arengule. Õigusteaduskonna üle on põhjust olla uhke nii teaduskonnal kui ka vilistlastel, on ju teaduskonna õppejõud andnud olulise panuse Eesti õigusloomesse. Ka seaduste kommentaarid on enamikus õigusteaduskonna õppejõudude sulest ja mis kõige tähtsam: meie vilistlased saavad hästi hakkama, just nende õlgadel püsib Eesti õiguskord.

Miks ma nendest üldteada tõdedest siin kirjutan? Eelkõige selgitamise eesmärgil, kuna nii õigusteaduskond ja siis ka Juridica on saamas ootamatut lõppu. Juristkonnale on juba teatavaks saanud Tartu Ülikooli senati 30. mai 2014. a otsus, millega kinnitati ülikooli uus põhikiri, mille kohaselt saab ülikoolis olema neli suurt teaduskonda: arstiteaduskond, sotsiaalteaduskond, filosoofiateaduskond, loodusteaduskond. Põhikiri peaks jõustuma 1. jaanuaril 2016. Seega siis enam õigusteaduskonda ei eksisteeriks, tuleb ilmselt õiguse instituut sotsiaalteaduskonna koosseisus. Seoses senati otsusega on Eesti Juristide Liidu 5. juunil 2014 toimunud üldkogu oma pöördumises märkinud: „Õigusteaduskond on tegutsenud alates Tartu Ülikooli loomisest 1632. aastast. Õigusteaduskonna, kui Tartu Ülikooli koosseisus oleva akadeemilise iseseisva üksuse lõpetamine ja sellega kaasneva akadeemilise õigusteaduse autonoomse otsustuspädevuse piiramine mõjutab kaheldamatult halvasti õigushariduse andmist, õiguse arengut ja õigusteadlikku rahvusvahelist koostööd.“^{*1} Vesa Lappalainen, Soomest pärit jurist, kes on olnud ka Tartu Ülikoolis külalislektor, kirjutab ülikooli nõukogule: „Pean tehtud ettepanekut skandaalseks, sest kavas on hävitada teaduskond, mis on mitte ainult Tartu Ülikooli ajaloolise struktuuri põhitala, aga ka Eesti kui iseseisva, demokraatliku õigusriigi vundament. Minu kodumaal Soomes – samuti Rootsis, kust Tartu Ülikooli õigusteaduskonna põhiidee tegelikult on pärit, ning teistes Põhjamaades, samuti Kesk-Euroopas, Inglismaal, Ameerika Ühendriikides jne – on kõik tõsiselt võetavad õigusteaduse õpetamisele pühendunud õppeasutused spetsialiseerunud, iseseisvad üksused, teaduskonnad, millel on kindel riiklik roll ja ülesanne: riigi oma õigussüsteemi (*jurisdiction*) loomine, arendamine, ja kaitsmine. Sellised õppeasutused, teaduskonnad – kasutagem nende kohta ameerika nimetust *Law School* – ei saa olla osa mingitest sotsiaalteaduskondadest, isegi tegevuse efektiivsuse tõhustamise eesmärgile apelleerides. Vastasel korral satuks ohtu riigi õigussüsteem ning õigusriigi toimimine.“^{*2}

On selge, et õigusteaduskonna eksisteerimise küsimusel on palju laiem ühiskondlik tähendus, kui seda on pelgalt ülikoolisisese struktuuri korrastamine. Loota tuleks, et ülikooli nõukogul, kes peaks uue põhikirja kinnitama, jätkub piisavalt avarat pilku ja vastutustunnet, et see kinnitamata jätta, ning ülikooli uus vastvalitud senat eelmise senati otsuseid seejärel korrigeeriks. Kui seda siiski ei juhtu, tuleb tõstatada küsimus Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu ees, et vältida mõistusvastast olukorda, kus õigusteaduskond kui Eesti olulisim õigusteaduse ja -hariduse keskus likvideeritakse. Tegemist on riiklikult olulise küsimusega. Jutt sellest, et õigusinstituut sotsiaalteaduskonnas on piisavaks aseaineks, ei veena kedagi ega vasta ka tõele. Kui siiski õigusteaduskond jõuga likvideeritakse, ei suuda ta õiguse instituudina täita enam oma rolli ühiskonnas ja tuleb leida selle rolli täitmiseks võimalused väljaspool Tartu Ülikooli. Loodame juristkonna toetusele, vaevalt soovime olla ainsaks Euroopa Liidu riigiks, kus ei ole ühtegi õigusteaduskonda.

Paul Varul

¹ Arvutivõrgus: <http://www.juristideliit.ee/eesti-juristide-liidu-seisukoht-kava-kohta-lopeta-da-tartu-uli-kooli-oigusteaduskond/> (10.06.2014).

² Autori valduses.